

# ÖZEL MESLEKİ REHABİLİTASYON MERKEZLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK

## BİRİNCİ BÖLÜM

### Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

#### Amaç

**MADDE 1 -** (1) Bu Yönetmeliğin amacı; özürülerin yetenekleri doğrultusunda yapabilecekleri bir işte verimli kılınarak ekonomik ve sosyal refahının sağlanması amacıyla kurulacak özel mesleki rehabilitasyon merkezlerinin açılışı, denetlenmesi ve işleyişine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

#### Kapsam

**MADDE 2 -** (1) Bu Yönetmelik, gerçek ve tüzel kişilerce özürülere yönelik olarak açılacak olan özel mesleki rehabilitasyon merkezlerini kapsar.

#### Dayanak

**MADDE 3 -** (1) Bu Yönetmelik, 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Özürüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanununun 13 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

#### Tanımlar

**MADDE 4 -** (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Kurs: Mesleki rehabilitasyon merkezlerinde herhangi bir mesleği olmayan ya da bir mesleği olmakla birlikte mesleğinde iş bulamayan Türkiye İş Kur il müdürlüklerine kayıtlı özürülü işsizler veya mesleğinde yeterli olmayan özürüler için düzenlenen mesleki eğitim faaliyetlerini,

b) Kurucu: Özel mesleki rehabilitasyon merkezi açmak İsteyen gerçek veya tüzel kişiyi,

c) Merkez: Özel mesleki rehabilitasyon merkezini,

ç) Mesleki rehabilitasyon: Özürülerin işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan, ilgi ve yeteneklerine uygun mesleklerde yetiştirilerek istihdamlarını kolaylaştırmak ve mesleklerinde ilerlemelerini sağlamak amacıyla devamlı ve koordinasyon içinde sosyal ve tıbbi rehabilitasyon, mesleki rehberlik, mesleğe hazırlık, meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimi, İşe yerleştirme ve takibini,

d) Özürülü: 18/3/1998 tarihli ve 23290 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özürülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkındaki Yönetmeliğe uygun olarak çalışma gücünün en az yüzde kırkıdan yoksun olduğu belgelenenleri,

e) Özel öğretim kurumlan mevzuatı: 8/6/1965 tarihli ve 625 sayılı Özel Öğretim Kurumlan Kanunu, 23/6/1985 tarihli ve 18790 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Özel Öğretim Kurumlan Yönetmeliği ve 22/7/2005 tarihli ve 25883 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Özel Kurslar Yönetmeliğini,

f) Özel mesleki rehabilitasyon merkezi: Mesleki rehabilitasyon hizmetini vermek üzere kurulan gündüzlü kuruluşu,

g) Sorumlu müdür: Özel mesleki rehabilitasyon merkezinin İdari, mail, hukuki ve mesleki tüm işleyişinden sorumlu olan yöneticiyi,

ğ) Sosyal rehabilitasyon: Özürlü kişilere evde, merkezde ve sosyal çevrelerinde psiko-sosyal uyumlarını desteklemek ve sorunlarında yardımcı olmak, resmi/resmi olmayan kurumlarla etkin bir iletişim kurmalarını sağlamak amacıyla yapılan çalışmaları,

h) Yararlanıcı: Özel mesleki rehabilitasyon merkezleri tarafından gerçekleştirilen mesleki rehabilitasyon hizmetleri ve kurs programlarına katılan özürllüleri,

ifade eder.

## İKİNCİ BÖLÜM

### Merkez Açma, Devir, Nakil ve Kapatma

#### Merkez Açma, Devir, Nakil ve Kapatma

**MADDE 5** - (1) Özel Mesleki Rehabilitasyon Merkezinin açılması, devri, nakli, kapatılması ve personel görevlendirmesi işlemleri Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları mevzuatına göre yürütülür. Ancak, özel mesleki rehabilitasyon merkezinin açılabilmesi için Türkiye İş Kurumu il müdürlüklerinden de uygun görüş istenir.

(2) Merkeze, başvuruda daha sonra ilave edilecek özür grupları için de ayrıca izin alınır. Hizmet verilecek her bir özür grubu için rehabilitasyon ve kurs programı hazırlanır. Merkezin fiziksel şartları ve donanımı hizmet verilecek her bir özür grubuna uygun şekilde düzenlenir.

(3) Mesleki eğitimini tamamlayan özürllülerin merkez tarafından Türkiye İş Kurumuna kayıt yaptırılması için bildirilmesi gerekir.

## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

### Merkezde Uygulanacak Rehabilitasyon Hizmetleri ve Kurs Programları

#### Merkezde uygulanacak rehabilitasyon hizmetleri ve kurs programları

**MADDE 6** - (1) Merkezde verilen hizmetler aşağıda belirtilmiştir;

(a) Fizyoterapi ve rehabilitasyon: Yararlanıcının mevcut fiziksel ve zihinsel yetenek seviyesi, sağlık problemleri, ilgileri ve becerileri belirlenir, tıbbi değerlendirme, mobil değerlendirme ve mesleki rehberlik yapılır.

(b) Ergoterapi: Çalışma kapasitesinin değerlendirilmesi, iş ile uyumlandırılması ve bu süreç sonunda fizyoterapi ve rehabilitasyon birimi ile birlikte kişinin uygun iş kursuna yönlendirilmesi yapılır.

(c) Sosyal rehabilitasyon: Bu süreçte özürllü kişilerle evde, merkezde ve sosyal çevrelerinde psiko - sosyal uyumlarını desteklemek için resmi/resmi olmayan kurumlarla etkin bir iletişim kurmalarını sağlamak amacıyla çalışmalar yapılır, bireysel ve grup programları ile danışmanlık hizmetleri verilir.

(ç) Mesleki eğitim: Bireylerin yönlendirildikleri ve eğitim sonrasında sertifikalandırıldıkları iş kursunda eğitim almaları sağlanır. Özürlü bireylere verilecek kursların programları, il milli eğitim müdürlüklerince onaylanan eğitim programlarına göre yürütülür.

(d) Mesleki rehberlik: Özürlünün özelliklerine ve mevcut fırsatlara göre mesleki

bilgilendirme, eğitsel-mesleki gelişim ve yönlendirme iş ve mesleki danışmanlık çalışmalarını kapsar. Bu süreçte özürünün bireysel özellikleri, yeterlilikleri, özgeçmişi, başvuru formları, kurs sonucu başarı durumu değerlendirilerek yararlanıcı ve işveren arasında bağlantı kurulur.

## **DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**

### **Merkez Personeli ve Nitelikleri**

#### **Merkezde çalıştırılacak personel**

**MADDE 7 -** (1) Merkezde; sorumlu müdür, sosyal hizmet uzmanı veya sosyal çalışmacı, özel eğitimci ve eğitici personelin istihdam edilmesi zorunludur. Belirtilen bu personele ilaveten doktor (yarı zamanlı olarak), fizyoterapist, psikolog, psikolojik danışman ve rehber uzman merkezin özür gruplarına göre Milli Eğitim Bakanlığı tarafından zorunlu personel olarak belirlenebilir.

#### **Merkez personelinin nitelikleri**

**MADDE 8 -** (1) Merkez personelinin nitelikleri aşağıdaki gibidir.

(a) Sorumlu müdür: Fizyoterapist, psikolojik danışman ve rehber uzman, psikolog, sosyal hizmet uzmanı veya sosyal çalışmacı, özel eğitimci, çalışma ekonomisti, sosyolog ve doktor sorumlu müdür olarak atanabilir. Bu özellikleri taşıyan kurucular aynı zamanda kuruluşun sorumlu müdürü olabilirler.

(b) Eğitici personel: Mesleki ve teknik eğitim alanında yükseköğrenim görmüş veya ustalık yeterliliğini kazanmış olmalıdır.

## **BEŞİNCİ BÖLÜM**

### **Merkezin Bölümleri ve Donanım**

#### **Merkezin bölümleri**

**MADDE 9 -** (1) Merkezin bölümleri aşağıda belirlenen şekilde olmalıdır;

(a) Fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü: Yararlanıcının mevcut fiziksel ve zihinsel yetenek seviyesi, sağlık problemleri, ilgilerinin ve becerilerinin belirlendiği, tıbbi değerlendirme, mobil değerlendirme, yapıldığı bölümdür. Yararlanıcının ihtiyaçlarının belirlenmesinden sonra gerekli fizyoterapi ve rehabilitasyon hizmetleri bu bölümde yerine getirilir. Bu bölümde, yararlanıcının ilgi, yetenek ve becerileri ile işin gerekleri karşılaştırılarak uygun mesleki eğitim alanına yönlendirilir. Bu bölümde özür ve yaşam biçimi arasındaki ilişkinin belirlenmesi, sağlıklı yaşam için kardio vasküler efor kapasitesinin belirlenmesi, fiziksel kondisyon geliştirici egzersiz eğitimi, diyet, stres, hijyenik eğitim, sigara bıraktırma eğitimleri verilir. Ayrıca çalışma kapasitesinin değerlendirilmesi, iş ve özürünün birbirine uyumlandırılması ile verimliliğin artırılması, doğru oturma, hareket etme, ağırlık kaldırma prensiplerinin öğretilmesi, kuvvet, hız, dayanıklılık, çeviklik, duruş, el becerileri gibi parametrelerin işin gerektirdiklerine göre geliştirilmesi sağlanır.

(b) Mesleki eğitim bölümü: En az altı haftalık kursların düzenlendiği bölümdür.

(c) Mesleki rehberlik ve danışmanlık, işe yönlendirme ve izleme bölümü: Özürünün kişisel özellikleri, yeterlilikleri, özgeçmişi ile başvuru formları, mesleki eğitim belge ve sertifikasyonuna göre durumunu değerlendirip yararlanıcıya mesleki bilgilendirme, mesleki gelişim ve uyum, mesleki danışmanlık, işe yönlendirme ve

izleme hizmetlerini sunan, özürlü ile işveren arasındaki bağlantıyı kuran bölümdür. Özürlü kişilere ev ve merkezde yaşadıkları psiko -sosyal sorunlarına yardımcı olmak için bireysel ve grup programları ve danışmanlık hizmetleri verilir. Ayrıca bu bölümde işe yerleştirilen özürliüyü işyerinde izleme, işveren ile uyumlandırma, verimlilik ve emniyet açısından iş adaptasyonu ve iş yeri organizasyonu işlevlerini üstlenen bölümdür. İşe yerleştirilen özürliünün izlenmesi, en az haftada bir gün ve üç ay boyunca devam etmelidir.

### **Merkezin donanımı**

**MADDE 10** - (1) Merkezin donanımı hususunda Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumlarına ilişkin mevzuat hükümleri uygulanır.

## **ALTINCI BÖLÜM**

### **Merkezin İşleyişine İlişkin Esaslar**

### **Merkeze özürlü kabulü**

**MADDE 11** - (1) Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğüne kayıtlı ve mesleki rehabilitasyon hizmetinden yararlanmak isteyen özürliüleri Türkiye İş Kurumu il müdürlüğü veya Şube Müdürlüğü bu hizmeti alabilecekleri merkezlere yönlendirir. Özürlü doğrudan merkeze başvurduğunda ilgili merkez bunu Türkiye İş Kurumu il müdürlüğüne veya Türkiye İş Kurumu şube müdürlüğüne bildirmekle yükümlüdür.

### **Merkeze kabul edilecek özürliülerde aranacak şartlar ve istenecek belgeler**

**MADDE 12** - (1) Merkeze katılabilmek için;

- (a) En az %40 oranında özürlü olmak,
- (b) Kuruma kayıtlı olmak,
- (c) 15 yaşını bitirmiş olmak, gerekir.

(2) (**Değişik fıkra: 31/07/2009-27305 RG**) Kabulde gerekli belgeler şunlardır;

- (a) T.C. Kimlik Numarası beyanı,
- (b) Sağlık kurulu raporu ya da özürlü kimlik belgesi,
- (c) İki adet vesikalık fotoğraf,
- ç) Var ise öğrenim belgesinin veya çıkış belgesinin aslı veya kurumca onaylı örneği.

### **Merkezden özürliünün ayrılması**

**MADDE 13** - (1) Merkezden özürliünün ayrılması aşağıdaki durumlarda gerçekleşir;

- (a) Özürliünün isteği,
- (b) Merkez müdürlüğü tarafından kabule esas bilgi ve belgelerde yanlışlık olduğunun tespiti veya merkezin işleyiş ve düzenine aykırı hareket edilmesi hallerinde özürliünün ilişiği kesilir.

## YEDİNCİ BÖLÜM

### Çeşitli ve Son Hükümler

#### **Teftiş denetim ve soruşturma**

**MADDE 14** - (1) Merkezin denetimi Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları mevzuatına göre yapılacak, gerekli görüldüğünde Türkiye İş Kurumu il müdürlüklerinden bir yetkilinin katılımı sağlanır.

#### **Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan haller**

**MADDE 15** - (1) Bu Yönetmelikte yer almayan hükümler hakkında Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumlarına ilişkin mevzuat hükümleri uygulanır.

#### **Yürürlük**

**MADDE 16** - (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

#### **Yürütme**

**MADDE 17** - (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Özürlüler İdaresi Başkanlığının bağlı olduğu Devlet Bakanı, Milli Eğitim Bakanı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı birlikte yürütür.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı
1	2.5.2006	26156
2	31.7.2009	27305